

mb 44

HISTORIK

ÖVER

SVENSKA KVINNOFÖRBUNDETS VERKSAMHET 1908 — 1918

SAMMANSTÄLLD AV SEKRETERAREN

HELSINGFORS 1918

HISTORIK

ÖVER

SVENSKA KVINNOFÖRBUNDETS VERKSAMHET 1908 — 1918

SAMMANSTÄLLD AV SEKRETERAREN

HELSINGFORS 1918

HELSINGFORS 1918,
SIMELII ARVINGARS BOKTRYCKERI.

Det moderna samhället är knappast tänkbart utan ett vitt förgrenat föreningsväsende. Det är individernas växande solidaritetskänsla som skapar föreningar och det är inom föreningarna samma känsla i sin tur tager fast form, stärkes, fördjupas och blir målmedveten.

Vetenskapliga, litterära och konstnärliga sammanslutningar, religiösa och humanitära samfund kunna i sitt arbete stå i viss mån oberoende av politiska och sociala betingelser. Annorlunda förhåller det sig med organisationer, vilka ha sitt ursprung i nationella och social-politiska strävanden. Själva möjligheten av deras tillkomst och deras tillvaro är betingad av rådande stats- och samhällsskick. De saknas eller föra en tynande tillvaro i samhällen, där flertalet är uteslutet från allt inflytande och deltagande i det statliga och medborgerliga livet eller där möjligheterna för ett sådant deltagande äro starkt kringskurna. De spira däremot upp allt talrikare i den mån medborgerliga rättigheter och plikter komma större massor av befolkningen till del och känslan av medborgerligt ansvar väckes inom vidsträckta lager d. v. s. ju mera samhället demokratiseras.

Med införandet av den allmänna politiska rösträtten och enkamarsystemet har en långt gående demokratisering av samhället egt rum hos oss. Även kvinnorna inträdde då i de ansvarigas led; de funno sig tvungna att söka vinna klarhet såväl med avseende å synpunkter som mål, att göra sig förtrogna med de samhällsspörsmål, som ryckt dem in på livet och lära sig att utnyttja de nyvunna rättigheterna.

Då kvinnorna anslöto sig till de redan bestående politiska partierna stod det för dem självfallet öppet att inom resp. partiorganisationer arbeta jämsides med männen. Men om än denna möjlighet ingalunda lemnades obegagnad, visade den sig icke vara tillfylles, såframt kvinnorna ville eftersträva en någorlunda självständig insats i det politiska livet. Sålunda se vi, att så gott som omedelbart efter partiernas konsolidering på grundvalen av de nya förhållandena, politiska kvinnoorganisationer uppstå inom eller vid sidan av partierna. Denna överenstämmelse i tillvägagående på olika håll talar onekligen för att kvinnorna härvidlag läto leda sig av en riktig instinkt och ett verkligt behov.

Tanken att bilda ett kvinnoförbund, avsett att omfatta Finlands svenska bygder, tyckes ha uppkommit samtidigt hos olika personer under våren 1907, måhända närmast föranledd av den för kvinnorna ogynsamma utgången av de första lantdagsvalen. I Helsingfors dryftades förslaget vid flere möten och man beslöt att samtidigt med den i juni samma år påtänkta svenska sång- och kulturfesten, då talrika svenska skolor skulle samlas i huvudstaden, föranstalta ett stort kvinnomöte, för vilket ett förslag till sammanslutning skulle framläggas till dryftning. Kallelsen till mötet skedde genom ett upprop i landets svenskspråkiga tidningspress. Så långt var man enig. Men angående arten av det förslag som skulle framläggas för mötet gingo meningarna skarpt isär.

Några tyckte sig spåra i de planer som framkastats ytt-ringar av kvinnlig separatism, opåkallad och olämplig vid en tidpunkt då samarbete med männen borde vara lösen, ett onödigt kvinnosakspåfund då man helst ville tro att kvinnosaken spelat ut sin roll. Därtill sällade sig farhågor för att det tilltänkta förbundet kunde vålla oreda inom de svenska leden, om ej rent av splittring, isynnerhet vid valttillfällen. Dessa farhågor, som på intet sätt besannats, finna, åtminstone till en del, sin förklaring i den då rådande stora entusiasmen för det nyss så lyckligt startade Svenska folkpartiet.

En annan rätt talrik meningsgrupp insåg väl att det pla-

nerade förbundet hade en uppgift att fylla, att även de svenska kvinnorna behövde väckas, uppräckas och upplysas, att de voro i behov av fördjupade insikter för att bli fullmyndiga medborgarinnor och att detta mål bäst kunde främjas inom och förmedelst en politisk kvinnoorganisation. Men också de, som företrädde denna meningsriktning, fruktade för splittring, såframt förbundet bleve en fristående organisation vid sidan av Svenska folkpartiet. De förordade på grund härav en sammanslutning inom partiet, öppen endast för i detta inskrivna kvinnliga medlemmar.

Initiativtagarinnorna yrkade däremot bestämt på en fristående sammanslutning, som i sin politiska verksamhet skulle omfatta Svenska folkpartiets program, men vars medlemmar ej med nödvändighet behöfde tillhöra partiet. Man hoppades dymedelst kunna vinna anslutning av unga kvinnor, vilka ännu ej uppnått politisk myndighetsålder, och även draga in i förbundets krets många andra, vilka av olika skäl icke önskade inträda i folkpartiet, men väl hyste eller voro mottagliga för kulturella och sociala intressen. Ett så beskaffat förbund vore, antog man, egnat att förstärka de svenska lederna, men ingalunda att splittra dem.

Till mötet den 10 juni 1907, i Läroverkets för gossar och flickor lokal, infunno sig omkring 400 kvinnor från olika delar av det svenska Finland. Fröken *Annie Furuhielm* utsågs att leda förhandlingarna, fru *Lilly Krogius* refererade syftet med det tillämnade förbundet och dess organisation. Protokollet bär vittne om en långvarig och delvis stormig diskussion. Den av ordföranden till slutlig omröstning förelagda frågan: „skall en kvinnoorganisation bildas?“ besvarades jakande av en stor majoritet. Följande omröstningsproposition lydde: „önskar mötet stiftandet av ett hela landet omfattande kvinnoförbund, vars medlemmar tillika måste vara medlemmar av Svenska folkpartiet?“ eller „önskar mötet bildandet av ett hela landet omfattande kvinnoförbund på basen av Sv. folkpartiets program, men vars medlemmar icke behöva vara medlemmar av partiet?“ Det senare alternativet segrade med

endast knapp majoritet. Om stiftandet av ett förbund sålunda var beslutet, så ansågs den uppkomna tvistefrågan härmed ej vara slutgiltigt löst. Också böslöts att till hösten sammankalla ett möte av kvinnliga delegerade, och för att utfärda ett uttalande till det nya mötet samt för att utarbeta ett förslag till stadgar och arbetsordning för den blivande sammanslutningen tillsattes en kommitté sammansatt av följande 15 personer: frk. *I. Appelberg*, frk. *H. Cederholm*, dr. *J. af Forselles*, redaktör *A. Furuhjelm*, fru *H. Heikel*, fru *S. Heinrichius*, fru *F. Hult*, fru *L. Krogius*, frk. *H. Lassenius*, fru *I. Leopold*, frk. *A. Lindfors*, fru *A. Lundström*, frk. *C. Mechelin*, frk. *A. Quist* och fru *A. Skog*.

Meningsskiljaktigheterna utjämnades tyvärr icke under tiden mellan de båda mötena. Visserligen upptogs frågan om förbundets vara eller icke vara ej mera till diskussion vid delegerademötet den 26 oktober, i Nya svenska samskolans lokal, trots yrkanden i denna riktning, men frågorna „inom eller utom partiet?“ försatte dessvärre sinnena fortfarande i svallning. Det senare alternativet avgick dock åter med segern, denna gång med avsevärd majoritet. Till förekommande av framtida oklarhet angående förbundets politiska ståndpunkt föreslogs och godkändes, vid granskningen av förslaget till stadgar, ett tillägg till § 5 av följande lydelse: „..... samt ställer sig i sin politiska verksamhet på Svenska folkpartiets grund.“ Förslaget till stadgar och till arbetsordning godkändes härpå och en Centralstyrelse, bestående av nio medlemmar, valdes.

Härmed var Svenska kvinnoförbundet stiftat. Den meningsstrid som utspelats vid dess tillkomst, huru obefogad den numera än må synas, vittnar om det stora intresse frågan om en svensk politisk kvinnoorganisation förmådde samla kring sig. Förbundets 10 åriga verksamhet, vars olika sidor längre fram skola var för sig belysas, har på intet sätt rättfärdigat de farhågor som då hystes och uttalades, men väl till fullo bekräftat initiativtagarinnornas förvissning om, att den skulle bli en samlingens men ingalunda en splittringens härd. Strä-

van att taga avstånd från ett vidlyftigt partiprogram med bibehållande endast av de enande huvudpunkterna tarvar numera, sedan Sv. folkpartiet sett sig föranlåtet att själv genomföra en förändring i samma anda, intet vidare för-svar.

Organisation.

Enligt de vid mötet den 26 okt. 1907 godkända stadgarna handhavas Sv. kvinnoförbundets angelägenheter av en centralstyrelse med säte i Helsingfors, samt av filialstyrelser å orter där filialer finnas. Då förbundsmedlemmarna fördela sig på de olika filialerna följer därav att största delen av förbundets arbete försiggår inom och förmedelst filialerna, medan åt Centralstyrelsen är förbehållet att vara den sammanhållande länken, att utstaka verksamhetens allmänna riktlinjer samt att representera förbundet utåt. Tillika underlyder förbundets Arbets- och Platsförmedlingsbyrå Centralstyrelsen, varjämte densamma eger bestämmanderätt över förbundets Yrkesstipendiefond för flickor.

Centralstyrelse.

Den år 1907 tillsatta Centralstyrelsen bestod av följande medlemmar: frk *Annie Furuhjelm* ordf., fru *Lilly Krogius* v. ordf., fru *Anna Lundström* sekr., frk *Axa Lindholm* skattm. samt dr. *Ellen Ahlqvist*, fru *Fanny Hult*, frk *Anna Jägerhorn*, frk *Ella Lönn* och fru *Ida Malmelin*. Enligt stadgarna skulle varje år tre medlemmar avgå, de första två åren efter lottning, sedermera i tur.

Med hänsyn till Centralstyrelsens sammansättning ha följande förändringar egt rum:

1909 avgick dr. *E. Ahlqvist* och fru *Emma Saltzman* inträdde i hennes ställe;

1910 avsåde sig fru *L. Krogius* v. ordförandeskapet och fru *A. Lundström* trädde i hennes ställe, medan sekreterarebefattningen uppdrogs åt fru *E. Saltzman*; samma år lemnade frk *A. Lindholm* sin plats som skattmästare och efterträddes av frk *E. Lönn*;

Annie Furuhjelm.

Emma Saltzman.

Ilma Sumelius.

1911 inträdde dr. *Jenny af Forselles* i stället för frk A. Lindholm, som avflyttat från orten;

1913 avgick frk A. Jägerhorn och efterträddes av fru *Irene Jahnsson*;

1914 avgick frk E. Lönn och efterträddes av fru *Karin Boisman*, medan fru *L. Krogius* övertog skattmästarebefattningen;

1915 avgick fru I. Jahnsson och efterträddes af frk *Bertha Tabelle*;

1916 blev § 5 i förbundets stadgar ändrad såtillvida, att medlemsantalet i Centralstyrelsen höjdes till 12 och invaldes då frk *Ilma Sumelius*, som blev skattmästare, samt fruar *Fanny Blomqvist* och *Ingrid Graae*;

1917 avgick fru F. Hult och i hennes ställe återinträdde fru *I. Jahnsson*;

vid årsmötet 1918 är sålunda Centralstyrelsens sammansättning följande: frk *A. Furuhielm* ordf., fru *A. Lundström* v. ordf., fru *E. Saltzman* sekr., frk *I. Sumelius* skattm., fru *F. Blomqvist*, fru *K. Boisman*, dr. *J. af Forselles*, fru *I. Graae*, fru *I. Jahnsson*, fru *L. Krogius*, fru *I. Malmelin* och frk *B. Tabelle*.

Revisorer för Centralstyrelsens räkenskaper ha under årens lopp varit; fru *Agnes Baeckman*, v. häradsbldg. *Agnes Lundell* samt fröknar *B. Tabèlle*, *A. Hillberg* och *A. Andersén*.

Filialer.

Helsingfors-filial. Så gott som omedelbart efter förbundets konstituerande bildades, den 25 januari 1908, dess första filial, Helsingfors filialen, som allt sedan dess, under sin energiska, målmedvetna ordförandes, fru *Lilly Krogius*, organisatoriskt skickliga ledning, tagit den drygaste andelen i förbundets arbete. Dess lokal har varit förbundets hem, dess medlemmar förbundets kärntrupp, dess arbetsmetoder hava tjänat yngre filialer till föredöme. För filialens verksamhet redogöres längre fram i den allmänna översikten över förbundets olika arbetsgrenar. Här må blott särskilt påpekas dess regelbundna månadsmöten, så väl egnade att genom upprepad förtrolig samvaro fördjupa och stärka samhörighetskänslan och föda samförstånd mellan

svenska kvinnor av olika samhällsklasser, olika förmögenhetsvilkor och olika levnadskall.

Filialens första styrelse utgjordes av: fru *Lilly Krogus* ordf., frk *Rose-Marie Holsti* v. ordf., frk *Alma Andberg* sekr., frk *Signe Heikel* skattm. samt frk *Maria Nikander*, fru *Maria Snell* och stud. *Berta Tabelle*.

1909 avgick M. Snell och efterträddes av fru *Hulda Eriksson*;

1910 avgingo R.-M. Holsti och S. Heikel och efterträddes av frk *A. Furuhjelm* som v. ord. och fru *Agnes Baeckman*, varjämte B. Tabelle övertog skattmästarebefattningen;

Signe Siven.

Lilly Krogus.

Bertha Tabelle.

1911 avgick A. Baeckman och efterträddes av frk *Constance Hedman*;

1912 övertog frk *B. Tabelle* jämte skattmästare- även v. ordförandeposten;

1916 avgick A. Andberg, dåmera fru Meriläinen, och som sekreterare inträdde frk *Signe Siven*.

Vid ingången av år 1918 består filialstyrelsen av: fru *Lilly Krogus* ordf., frk *B. Tabelle* v. ordf. och skattm., frk *S. Siven* sekr., frk *A. Furuhjelm*, fru *H. Eriksson*, frk *M. Nikander* och frk *A. Andersén*.

Revisor och revisorsuppleanter för filialens

räkenskaper hava under de 10 årens lopp varit: fröknar A. Andersén, A. Andersson, J. Ahlstrand, A. Hillberg, E. Häggman, A. Lindh, K. Saltzman, M.-L. Wasenius och fru I. Broman.

Stående kommittéer inom filialen ha varit: Kommittén för Ungdomsbiblioteket „Urd“, bestående av: fröknar Hanna Cederholm, Naëma Jacobson och Anna Quist, samt Kommittén för sagoaftnarna, som utgjordes av: fruar Anna Collan och Irene Jahnsson samt frk Anna Quist.

S. Ullner.

Anna Lundström.

E. Eskolin.

Helsingefilial.

Den 24 februari 1910 bildades, tack vare fru Karin Boismans vakna och energiska initiativ, en filial i Helsing socken, som från början tog ivrigt itu med arbetet, vilket organiserades så tämligen i överenstämmelse med det av Helsingforsfilialen bedrivna. Redan under ett av sina första möten, i sammanhang med diskussionen av frågorna „Vad kunna kvinnorna i Helsinge göra för att bevara svenskheten?“ och „Vad skola vi arbeta för?“ (referenter voro fruar E. och F. Blomqvist samt fröknar H. Hagbom och H. Lassenius) enade sig filialens medlemmar om att börja arbeta för åstadkommande av en lantushållningsskola för flickor i Helsinge. Denna tanke, som filialen knappast hade utsikt att ensam kunna förverkliga, upptogs, såsom vi längre fram

skola finna, av Censtyrelsen. Filialen tog dock fortfarande livlig del i främjandet av denna sin älsklingsplan.

Filialens första styrelse utgjordes av: fru *K. Boisman* ordf., fru *E. Björkman* v. ordf., fru *F. Blomqvist* sekr., fru *E. Blomqvist* v. sekr., fru *A. Bjön* skattm., fröknar *E. Eskolin*, *L. Forsström*, *H. Hagbom*, *H. Lassenius*, *E. Löfström*, *E. Nyström* och *A. Schulman* samt fruar *L. Lönnroth* och *M. Öller*;

1911 avgingo *L. Lönnroth* och *L. Forsström*, i vilkas ställe invaldes fru *E. Aschan* och frk *L. Winberg*;

1912 avgick *M. Öller* och efterträddes av frk *S. Landtman*;

1913 avgingo *E. Björkman*, *E. Blomqvist*, *S. Landtman*, *K. Lassenius* och *L. Wiberg* och invaldes i deras ställe fruar *A. Lundström* och *A. Mannelin* samt frk *S. Lindqvist*, så att styrelsemedlemmarnas antal nedgick till 12; samtidigt övertog frk *E. Eskolin* såväl sekreterare- som skattmästarebefattningen;

1914 blev fru *Anna Lundström* ordförande i stället för fru *K. Boisman*, som åtog sig v. ordförandeskapet; samtidigt avgingo *A. Bjön* och *S. Löfström* och efterträddes av fröknar *A. Andersén* och *S. Ullner*, av vilka den senare tillika blev sekreterare;

1916 avsade sig *K. Boisman* att vara v. ordf. och efterträddes i denna egenskap av *F. Blomqvist*; samtidigt avgick *A. Mannelin* och invaldes i hennes ställe frk *Agnes Nyqvist*;

1917 avgingo *E. Aschan* och *S. Lindqvist* och efterträddes av fröknar *T. Jahn* och *I. Lindqvist*.

Vid ingången av år 1918 utgjordes styrelsen sålunda av: *A. Lundström* ordf., *F. Blomqvist* v. ordf., *S. Ullner* sekr., *E. Eskolin* skattm. samt *A. Andersén*, *K. Boisman*, *H. Hagbom*, *T. Jahn*, *I. Lindqvist*, *A. Nyqvist*, *E. Nyström* och *A. Schulman*.

Revisorer för filialens räkenskaper hava under tioårsperioden varit: *E. Aschan*, *T. Jahn*, *I. Lundell*, *M. Löfgren*, *A. Mannelin*, *A. Strømmer* och *S. Wilkman*.

Förbundets filial i förstaden Sörnäs, stiftad den 5 no-Sörnäs filial. vember 1911, har i sin verksamhet, i stort sett, arbetat ungefär enligt samma plan som de bägge äldre filialerna. Under år 1917 har dess styrelse, som inom sig hyser dugande

praktiska förmågor, tagit ut det djärva, om mod och tillförsikt vittnande steget, att jämte föreningen Arbetets vänner taga initiativ till inköp av gården N:o 4 vid Östra Chaussén, och är filialen numera delegare i „A. B. Svenska gården i Sörnäs“. Härmed öppna sig för filialen och dess verksamhet nya möjligheter, vilka den utan tvivel skall förstå att på bästa sätt utnyttja.

Filialens första styrelse utgjordes av: fru *Irene Jahnsson* ordf., fru *Rosa Invenius* v. ordf., frk *Ebba Petterson* sekr.,

E. Petterson.

Karin Boisman.

S. Thomasson.

fru *Sofia Thomasson* skattm. samt fru *Karin Boisman*, frk *Hulda Edelman*, fru *A. Ekholm*, frk *Elin Häggman* och fru *Lydia Österlund*;

1913 avgick R. Invenius och efterträddes av fru *Selma Fredenberg*, medan *K. Boisman* blev v. ordförande;

1915 avgick I. Jahnsson och i hennes ställe invaldes frk *Ilma Sumelius*, medan fru *K. Boisman* blev ordförande och *E. Häggman* v. ordförande;

1916 avgingo A. Ekholm och L. Österlund, i vilkas ställe invaldes fruar *I. Stenius* och *S. Wikstén*.

Vid ingången av år 1918 är filialens sammansättning följande: *K. Boisman* ordf., *E. Häggman* v. ordf., *E. Petterson*

sekr., *S. Thomasson* skattm., *H. Edelmann*, *S. Fredenberg*, *I. Stenius* och *I. Sumelius*.

Revisorer för filialens räkenskaper ha under tioårsperioden varit: fru *S. Fredenberg* samt fröknar *A. Andersén*, *E. Hollo*, *I. Krogell* och *A. Ådal*.

Den första filialen utom Nylands län och valkrets tillkom *Tammerfors-filial*, som man snarast varit berättigad vänta, i någon av landets svenska bygder, utan i det finska Tavastlands industriella centrum. Vakna svensksinnade medborgarinnor i Tammerfors

I. Aspelund.

Ida Segercrantz.

M. Tallqvist.

ansågo tiden vara inne att, vid sidan av där verkande finska kvinnoorganisationer, grunda en svensk sammanslutning, som vore i stånd att göra ett inlägg i det nydaningsarbete som på olika områden var förestående. Vid ett för ändamålet utlyst, rätt talrikt besökt möte d. 26 april 1917 beslöts bilda ett Svenskt kvinnoförbund i Tammerfors, som i egenskap av filial skulle ansluta sig till Svenska Kvinnoförbundet. Budskapet härom mottogs av Centralstyrelsen med glädje och tillfredsställelse. En styrelse, bestående av sju medlemmar utsågs och fick följande sammansättning: frk *Ida Segercrantz* ordf., fru *E. Eklund* v. ordf., frk *I. Aspelund* sekr., frk *M. Tallqvist* skattm., fru *E. Molin*, fru *F. Tammelander* och fru *E. Wiljanen*.

Under sin korta tillvaro har filialen visat sig vara av betydelse för de svensktalande kvinnornas å orten uppryckande till deltagande i samhällsarbetet. Inom den ha dryftats dagens aktuella livsmedelsfrågor och ett gemensamt möte med finska kvinnoorganisationer och enskilda husmödrar har varit föranstaltat för att fatta beslut i viktiga hus och hem berörande praktiska åtgärder. Kurser i dyrtidsmatlagning, i tallukka-tillverkning och en samarit-kurs ha blivit igångsatta. På filialens initiativ tillsattes en kommitté, bestående av representanter för filialen och för de finska kvinnoorganisationerna, för att gemensamt ingå till stadsfullmäktige med anhållan om att dugande kvinnor bleve inkallade i stadens livsmedelsnämnd, vilket även gick igenom; samma kommitté har jämväl senare sammanträtt var gång livsmedelsnämndens åtgärder påkallade en hänvändning till stadsfullmäktige. Vid de senaste lantdagsvalen deltog filialen, på Centralstyrelsens uppmaning, i valagitationen genom besök i svenska hem.

Lokal för sina sammankomster erhöi filialen i det ungefär samtidigt bildade s. k. „Svenska hemmet“, vilket utgör en kär samlingsplats för alla ortens svenska sammanslutningar.

Viborgs
filial.

Icke mindre glädjande är sistnämnda filials tillkomst var underrättelsen, att även i vår östra gränsmark svenska kvinnor, ledda av önskan att där skapa en medelpunkt för svensk sammanhållning och svenskt samarbete, beslutat bilda en organisation i nära anslutning till Sv. Kvinnoförbundet. Deras förehavande hälsades av Centralstyrelsen hjärtligt välkommet och d. 15 maj 1917 konstituerade sig den nya filialen under namn av „Östsvenska kvinnoförbundet.“ Medlemsantalet steg inom kort till omkr. 245 och ett lämpligt hem erhöi i Svenska arbetets vänners i Viborg lokal. Den unga sammanslutningens styrelse består av: fru *Bertha Witting* ordf., fru *J. Polin* v. ordf., frk *Ingrid Borenius* sekr., frk *Karin Godenhjelm* skattm., fru *L. Palonen* och fru *E. Wärnhjelm*. Inom filialen har en „kvinnoklubb“ bildats, som under sommarn erbjöd en vilo- och samlingsplats för i staden arbetande medlemmar, vilka där funno framlagda tidningar och tidskrifter, samt kunde läska sig med

Ingrid Borenus.

Bertha Witting.

Karin Godenhjelm.

en kopp kaffe eller te; under vintern äga två gånger i veckan klubbmöten rum. Dessutom ha inom filialen bildats en läse-, en sy- och en sångförening Svenska dagen firades med ett samkväm som bjöd på föredrag, deklamation och sång.

Verksamhet.

Förbundets verksamhet, sådan den i överensstämmelse med i dess stadgar och arbetsordning angivna riktlinjer gestaltat sig, kan lämpligen indelas i politisk, social, kulturell och praktisk verksamhet. Dessa grenar skola i det följande belysas var för sig, så långt ett strängt särskiljande är möjligt.

Politisk verksamhet.

Under denna rubrik hör i främsta rummet förbundets deltagande i politiska, kommunalpolitiska och partipolitiska val och alla av dessa val betingade eller med dem sammanhängande åtgärder.

Vad Svenska Kvinnoförbundets rent politiska verksamhet *Politiska val.* vidkommer, har förbundet, genom en år för år mer målmed-

veten och kraftig agitation, verkat för kvinnliga representanters inom Nylands valkrets inval i lantdagen. På grund av att förbundet ej har filialer inom övriga valkretsar, där svenska folkpartiet bildat valförbund, har denna verksamhet varit inskränkt till ovannämnda valkrets. Likväl har förbundet, genom skrivelser samt upprop i tidningspressen, vänt sig till svenska kvinnliga väljare inom andra valkretsar med uppmaning att arbeta för kvinnors inval i folkrepresentationen.

Vid lantdagsvalet 1909 framträdde förbundet ännu icke med egna listor, utan gav sitt understöd åt de av Svenska folkpartiet inom Nylands valkrets uppställda kvinnliga kandidaterna. Vid valet följande år sammanställde förbundet tvenne kandidatlistor, upptagande seminarieföreståndarinnan *Hedvig Sohlberg* och yrkesinspektören *Vera Hjelt* i första rummet, och har förbundet därefter vid varje lantdagsval, således åren 1910, 1911, 1913, 1916 och 1917 uppträtt med egna listor inom Svenska folkpartiets valförbund i Nylands län.

Dessa listor och de av förbundet uppställda kvinnliga kandidaternas möjligheter och framgångar gestaltade sig under dessa val på följande sätt:

1910.

Svenska folkpartiet:	uppställda kandidater	17
”	”	valda representanter 10
”	”	antal valmän 45,716
”	”	summan avgivna röster 83,812,7

Svenska kvinnoförbundet hade uppställt tvenne egna listor: n:o 37 med yrkesinspektören *Vera Hjelt* och n:o 39 med seminarieföreståndarinnan *Hedvig Sohlberg* i första rummet. Dessa kandidater voro dessutom vardera uppställda på 3 andra listor. — V. Hjelt blev vald som den 7:de i ordningen av folkpartiets 10 representanter med ett sammanlagt röstetal av 4,359,5 eller 5,2 $\frac{0}{10}$ av samtliga inom partiet avgivna röster. H. Sohlberg inkom som den 10:de med ett sammanlagt röstetal av 2,672,5 eller 3,2 $\frac{0}{10}$ av alla avgivna röster.

Listan n:o 37 erhöill röster av 1,122 röstande och bekom V. Hjelt å denna lista 25,7 $\frac{0}{10}$ av sina samtliga röster. På listan n:o 39 röstade 1,025 valmän och tillföll H. Sohlberg å denna lista 38,3 $\frac{0}{10}$ av alla hennes röster.

V. Hjelt erhöill i Helsingfors 7,6 $\frac{0}{10}$ och H. Sohlberg 2,2 $\frac{0}{10}$ av samtliga inom folkpartiet å denna ort avgivna röster.

1911.

Svenska folkpartiet: uppställda kandidater	18
” ” valda representanter	10
” ” antal valmän	45,593
” ” summan avgivna röster	83,587,2

Kvinnoförbundet hade uppställt listan n:o 20 med yrkesinspektören *Vera Hjelt* och listan n:o 23 med seminarieföreståndarinnan *Hedvig Sohlberg* i första rummet. V. Hjelt var dessutom upptagen å 6 och H. Sohlberg å 3 andra listor. — V. Hjelt blev vald som den 8:de av sv. folkpartiets 10 repr. med ett sammanl. röstetal av 3,701,5 eller 4,4 $\frac{0}{10}$ av samtliga inom partiet avg. röster. H. Sohlberg inkom som den 9:de, och utgjorde hennes röstetal 2,849 eller 3,4 $\frac{0}{10}$ av för folkpartiet avg. röster.

På listan n:o 20 röstade 456 valmän och tillföll V. Hjelt å denna lista 12,3 $\frac{0}{10}$ av hennes samtliga röster. På listan n:o 23 röstade 1,437 personer, och erhöill H. Sohlberg å denna lista 50,4 $\frac{0}{10}$ av alla sina röster.

V. Hjelt erhöill i Helsingfors 6,7 $\frac{0}{10}$ och H. Sohlberg 2,1 $\frac{0}{10}$ av inom partiet på denna ort avg. röster.

1913.

Svenska folkpartiet: uppställda kandidater	14
” ” valda reprsentanter	9
” ” antal valmän	40,308
” ” summan avgivna röster	73,898

Förbundet hade uppställt 3 listor: n:o 25 upptog *tvenne kvinnor*, skriftställarinnan *Annie Furuhjelm* i första och yrkesinspektören *Vera Hjelt* i andra rummet, n:o 26 *Annie Furuhjelm* och n:o 17 *Vera Hjelt* i första rummet. Dessutom var A. Furuhjelm uppställd på 3 och V. Hjelt likaså på 3 andra listor. — A. Furuhjelm blev vald som den 5:te av partiets 9 representanter med ett sammanlagt röstetal av 6,383,7 eller 8,6 % av samtliga inom partiet avg. röster. V. Hjelt inkom som den 7:de, och utgjorde hennes röstetal 5,077 eller 6,9 % av alla inom partiet avg. röster.

På listan n:o 25 röstade 2,462, på n:o 26 3,219 och på n:o 17 1,166 valmän, och erhöll A. Furuhjelm å dessa listor 89 % och V. Hjelt 47,2 % av sina samtliga röster.

A. Furuhjelm erhöll i H:fors 13,5 % och V. Hjelt 7,8 % av inom partiet på denna ort avg. röster.

1916.

Svenska folkpartiet: uppställda kandidater	18
” ” valda representanter	8
” ” antal valmän	39,730
” ” summan avgivna röster	72,838,33

Förbundet hade också denna gång uppställt 3 listor, av vilka n:o 18 upptog *tvenne kvinnliga* kandidater, skriftställarinnan *Annie Furuhjelm* i första och yrkesinspektören *V. Hjelt* i andra rummet, n:o 19 *A. Furuhjelm* och n:o 24 *V. Hjelt* i första rummet. Dessutom var A. Furuhjelm uppställd på 2 och V. Hjelt på 4 andra listor. — A. Furuhjelm inkom som den 4:de av sv. f. partiets 8 repr. med 7,034 röster eller 9,7 % av inom partiet avg. röster, och V. Hjelt som den 5:te i ordningen med 5,563 röster eller 7,6 % av inom partiet avg. röster.

På listan n:o 18 röstade 4,360, på n:o 19 2,260 samt på n:o 24 1,242 valmän, och erhöll A. Furuhjelm å dessa listor 94,1 % och V. Hjelt 61,5 % av sina samtliga röster.

A. Furuhjelm erhöll i H:fors 15,2 % och V. Hjelt 9,2 % av inom partiet på denna ort avg. röster.

1917.

Svenska folkpartiet: uppställda kandidater	25
” ” valda representanter	8
” ” antal valmän	47,241
” ” summan avgivna röster	86,608,5

Förbundet hade uppställt 2 listor, n:o 25 och 31, vilka upptogo dess enda kvinnl. kand., skriftställarinnan *Annie Furu-hjelm* i första rummet. A. Furu-hjelm, som dessutom var uppställd på 2 andra listor, blev vald som den 3:dje av sv. f. partiets 8 repr. med 7,858 röster eller 9,1 % av alla inom partiet avg. röster.

Listan n:o 25 erhöi röster av 3,835 och n:o 31 av 1,147 valmän och tillföll *Annie Furu-hjelm* på dessa listor 64,4 % av hennes samtliga röster.

Emedan den officiella valstatistiken för lantdagsvalen 1917 ännu icke, då detta skrives, utkommit i tryck, stöda sig ovan-anförda siffror på tidningsuppgifter, vilka icke giva upplysning om det antal röster, som i H:fors tillfallit enskilda listor.

På kvinnoförbundets listor röstade 1910 (2 kv. kand.) 4,7 % av valmännen inom sv. f. partiets valförbund, 1911 (2 kv. kand.) 4,1 %, 1913 (2 kv. kand.) 17 %, 1916 (2 kv. kand.) 19,8 % och 1917 (1 kv. kand.) 10,6 %.

Under den kampanj, som föregått valen, har en för ändamålet tillsatt *valkommitté* omhänderhaft ledningen av agitationen. Inalles ha 47 *valmöten* varit anordnade på olika orter i Nyland. Vid tiden före de tvenne senaste lantdagsvalen öppenhölls i förbundets lokal ett *valkansli*, genom vilket utdrag ur vallängderna anskaffades, råd och anvisningar beträffande valen meddelades samt såväl förbundets egna valupprop som svenska folkpartiets vallitteratur i avsevärd mängd utdelades.

Dessa val omfatta 1) valen till Svenska folkpartiets lokalstyrelse och 2) valen till Sv. folkpartiets partidagar.

Partival

I december 1910 gick Svenska kvinnoförbundet för första gången med egen lista till val av medlemmar i Sv. folkpartiets lokalstyrelse i Helsingfors och blevo härvid valda för åren 1911—1913:

frk *Bertha Tabelle* och
„ *Olga Jankowsky*.

I december 1911 valdes till samma styrelse för perioden 1912—1914:

fru *Lilly Krogius*.

I december 1913 återvaldes för åren 1914—1916:

frk *Bertha Tabelle* och
„ *Olga Jankowsky*.

Åren 1914 och 1915 företogos inga val till Sv. folkpartiet på grund af rådande krigstillstånd och därav betingade förhållanden, utan förlängdes dåvarande medlemmars mandat.

År 1916 invaldes:

frk *Constance Hedman* för 1916—1918 och
fru *Fanny Hult* för 1916—1917.

I december 1917 invaldes:

fru *Karin Boisman* för 1918—1920

Vid Sv. folkpartiets partidagar har förbundet varit företrätt af följande medlemmar:

1911 i Åbo av Friherrinnan *Anna af Schultén*
„ fru *Hulda Eriksson*
„ frk *Ella Lönn*;

1912 i Helsingfors av: frk *Annie Furuhielm* och
„ *Bertha Tabelle*;

1913 i Helsingfors av frk *Cely Mechelin*,
„ fru *Fanny Hult* och
„ frk *Constance Hedman*

- 1914 i Lovisa av frk *Annie Furuhjelm* och
 „ dr. *Jenny af Forselles*;
 1915 och 1916 avhöllos inga partidagar;
 1917 i Helsingfors av frk *Cely Mechelin*
 „ „ *Bertha Tabelle*
 „ fru *Karin Boisman* och
 „ „ *Olga Rindell*.

Till *Svenska folkpartiets Centralstyrelse* invaldes frk *Annie Furuhjelm* vid partidagen 1913 och omvaldes 1917; dr *Jenny af Forselles* har redan länge tillhört samma styrelse samt blev senast omvald 1917.

De kommunala valen omfatta: 1) valen till Sv. folkpartiets valkommitté för kommunala val, dit kvinnor på initiativ av Sv. kvinnoförbundets Helsingfors-filial allt sedan år 1912 kunnat inväljas, samt 2) val till stadsfullmäktige, taxeringsnämnd och prövningsnämnd. Vid stadsfullmäktigevalen ha kvinnorna hittills innehaft valrätt, men ej varit valbara, till taxeringsnämnden deremot ha kvinnor under de senare åren blivit invalda, även detta på föranstaltande av förbundets Helsingfors-filial.

1) Till medlemmar i Sv. folkpartiets kommitté för kommunala val invaldes:

- För åren 1913—1915 frk *Annie Furuhjelm* och
 „ *Dagmar Neovius*,
 „ „ 1914—1916 „ *Bertha Tabelle* och
 „ „ „ *Cely Mechelin*,
 „ „ 1915—1917 fru *Hilja Chydenius*,
 „ „ 1916—1918 frk *Aina Mattlin*,
 „ „ 1917—1919 „ *Jenny Ahlstrand*.

För åren 1918—1920 har intet val egt rum på grund av den emotsedda nya kommunallagens trädande i kraft.

2) Till taxeringsnämnden valdes:

- för år 1915 frk *Ida Ruin* och
 „ *Ellen Rönngren*,

för år 1916 frk *Aina Mattlin* (återvald) och
„ *Jenny Ahlstrand*.

Vid alla dessa val ha Helsingfors- och Sörnäsfilialerna, allt sedan den senare stiftades, samarbetat med varandra även som med föreningen „Arbetets vänner“ och någon gång med nykterhetsföreningen „Balder“. Intresset har härvid visat sig vara mycket livligt och de flesta inval skedde med höga röstetal. Även vid stadsfullmäktigevalen ha förbundets medlemmar varit verksamma, om ock ej i samma grad, detta beroende på att kvinnorna ej varit valbara till denna korporation.

Social verksamhet.

Förbundets kraftigaste inlägg i arbetet för social upplysning voro de i mars 1915, på initiativ av förbundsmedlemmarna frk *Dagmar Neovius* och dr. *Jenny af Forselles*, föranstaltade Sociala föredragskurserna med åtföljande diskussionsaftnar och besök, under kursledarinnans ledning, i de anstalter och inrättningar vilkas verksamhet i föredragen berördes. Deltagarnes antal var 113, det högsta lokalen medgav.

På anmodan av Helsingfors magistrat avgav förbundet år 1912 till Senaten ett utlåtande över Kommitténs för revision av arbetarelagstiftningen betänkande N:o III. Vid utarbetandet medverkade ingenjören *Jenny Markelin-Svensson*.

År 1913 höll yrkesinspektören *Vera Hjelt*, på föranstaltande av Helsing-filialen en serie av 7 föredrag i sociala ämen på olika orter inom Helsing socken.

1914 upptog Sörnäs-filialen frågan om biträdenas i blomsterbutiker söndagsvila och sökte i samråd med Helsingforsfilialen påverka i önskad riktning å ena sidan innehafvarna av blomsteraffärer genom direkta hänvändningar, å andra sidan publiken förmedelst pressen.

År 1915 utarbetades på anmodan av Föreningen för arbetareskydd och socialförsäkring, ett utlåtande och ett förslag i anledning av missförhållanden inom vissa kvinnoyrken, främst servererske- och baderske-yrkena.

År 1916 höll yrkesinspektören *Vera Hjelt* i förbundets lokal och på dess föranstaltande en kurs i medborgare-kunskap, avsedd främst för unga kvinnor, vilka ämna egna sig åt social verksamhet.

Inom filialerna ägde dessutom under årens lopp ett stort antal föredrag och diskussioner i sociala frågor rum (se föredrag).

Kulturell verksamhet.

Förbundets kulturella arbete, som ju i många avseenden sammanfaller med dess sociala och politiska verksamhet, har bedrivits förmedelst utgivande av en broschyrserie, genom föredrag, referat med åtföljande diskussioner, läse- och studiecirklar samt kurser i olika ämnen, vilka sistnämnda dock till övervägande del varit av snarare praktisk art och därför skola ingå i översikten över förbundets praktiska värksamhet. Till det kulturella arbetets område måste däremot hänföras det av Helsingfors-filialen stiftade ungdomsbiblioteket „Urd“, läserummet inom Sörnäs-filialen, det nyss grundade biblioteket i Helsing-filialen samt de för de yngsta avsedda sagoaftnarna.

Af förbundets skriftserie ha tillsvidare följande fyra broschyrer utkommit:

*Broschyr-
serien.*

1) „Hemmen och det svenska modersmålet“ av fil. mag. *Naëma Jacobson* 1908.

2) „Vår lektyr som bildningsmedel“ av *Anna Collan* 1911.

3) „Om kvinnorörelsen och dess uppkomst“ av *Helena Westermarck* 1913.

4) „Anvisningar för dyrtidshushållning“ av Ingrid Graae 1916.

Vårt Julblad. Dessutom utgav förbundet till julen 1915 och 1916 publikationen „Vårt Julblad“, bägge gångarna rikt illustrerad och med omväxlande samt värdefulla bidrag, bland dessa en berättelse av *Selma Lagerlöf*.

Föredrag. Vid de talrika valmöten, vilka under valkampagnerna ägt rum på förbundets initiativ å olika orter inom Nylands valkrets, ha politiska föredrag hållits av å förbundets listor uppställda kandidater. Dessa föredrag, avsedda för väljare oberoende av dessas samhörighet med förbundet, stå i viss mån på sidan om förbundets egentliga upplysningsarbete; de måste anses inbegripna i dess politiska verksamhet och ingå sålunda ej i nedanföljande förteckning.

Antalet i kulturellt syfte vid filialernas månads- och andra möten samt vid vissa festliga tillfällen, sådana som Svenska dagen, Reformationsjubileet o. a., hållna föredrag uppgår under förbundets första 10 års period till 125. Av dessa höllas 72 inom Helsingfors-filialen, 29 inom Sörnas filialen, 23 inom Helsing-filialen och 1 inom Öst-svenska förbundet eller Viborgs-filialen.

Till sitt innehåll kunna dessa föredrag indelas på följande sätt: 22 behandlade kvinnornas intressen, uppgifter och skyldigheter i hem och samhälle, 18 hade sociala spörsmål till ämne, 13 rörde sig om den svenska stammens i Finland intressen och uppgifter, 12 vore av litterärt innehåll, 9 handlade om politiska frågor, 10 om uppfostrings- och undervisningsfrågor, 7 om lagstiftningsfrågor, 5 voro av hygieniskt, 5 av historiskt, 5 av allmänt kulturellt innehåll, 5 innehöllo rese- intryck, främst från internationella kvinnokongresser, 4 voro av naturhistoriskt innehåll, 4 behandlade aktuella ekonomiska frågor på hushållningens område, 2 voro biografiska, i 2 dryftades koloniträdgårdsfrågan, 1 handlade om villaträdgårdar och 1 om djurskydd.

Föredragen fördela sig på 44 föredragare på följande sätt:

frk Annie Furuhjelm	21
fru Fanny Hult	10
dr. Jenny af Forselles	9
frk Helena Westermarck	7
yrkesinsp. Vera Hjelt	7
frk Hanna Hagbom	5
fru Nadine Topelius	5
fil. mag. Greta Andersin	4
fru Rosa Invenius	4
„ Irene Jahnsson	4
„ Anna Collan	3
frk Bertha Tabelle	3
dr. Ellen Ahlqvist	2
fli. mag. Alma Andberg	2
„ „ Margit v. Bonsdorff	2
„ „ Sanny Ekström	2
fru Julia Hedengrén	2
v. häradshöfdg. Agnes Lundell	2
herr Ossian Lundén	2
yrkesinsp. J. Markelin-Svensson	2
dr. Alma Söderhjelm	2
fru A. Trygg-Helenius	2
„ Constance Ullner	2
pastor G. Bondestam	1
frk Helle Cannelin	1
„ Anni Edelfelt	1
„ Zäida Eriksson	1
rektor B. Estlander	1
fru Ingrid Graae	1
„ Sigrid Heinricius	1
rektor E. Hornborg	1
frk Elin Häggman	1
fil. mag. Naëma Jacobson	1
en jurist	1

fru Anna Lundström	1
frk Signe Montell	1
„ Dagmar Neovius	1
fru Maria Nyström	1
frk Agnes Nyqvist	1
„ Anna Ottelin	1
dr. E. Pontan	1
frk Ida Ruin	1
rektor V. K. E. Wickman	1
herr K. V. Åkerblom	1

Utom dessa fristående föredrag höll fru *Rosa Invenius* år 1910 7 föredrag om förbundets syften vid en av detsamma föranstaltad resa i Västra Nyland, och år 1911 gjorde samma föredragarinnna en föredragsturné i Helsinge. Därjämte må påminnas om de föredrag, vilka redan blivit omnämnda vid skildringen av den sociala verksamheten.

Referat med diskussion. Det är knappast möjligt att draga en bestämd gräns mellan referat och föredrag, ej heller är skilnaden alltid noga iakttagen i filialernas årsberättelser. Helt säkert har mångt föredrag givit upphov till diskussioner, varemot möjligen ett och annat referat, som väl hade förtjent att betecknas som föredrag, ej åtföljts av någon diskussion alls. I det följande äro upptagna endast i årsberättelserna som referat betecknade sådana, samt ett par föredrag, om vilka det uttryckligen heter att de föranledde en livlig diskussion. Att inga referat med diskussion finnas antecknade för Helsingfors och Sörnäs filialerna beror utan tvivel på att man i årsberättelserna ej ansåg sig kunna eller behöva iakttaga någon skilnad mellan referat och föredrag.

Inom Helsinge-filial ha hållits följande referat med åtföljande diskussion:

„Vad kunna kvinnorna göra för svenskhetens bevarande?“ referenter *F. och E. Blomqvist* och *H. Lassenius*.

„Vad skola vi arbeta för?“ referent *E. Blomqvist*.

„Barnavård“ referent *E. Blomqvist*.

„Barnauppfostran“ referent *A. Lundström*.

„Ungdomsföreningsarbetet“ referent *E. Björkman*.

„Psysiskt undermåliga barns uppfostran“ referent *E. Häggman*.

„Barnavård och skyddsuppfostran“ föredrag av *baron A. v. Bonsdorff*.

Inom Sörnäs-filial.

„Hemmets vård“ referent *F. Hult*.

„Barnens vård“ referent *R. Invenius*.

„Koloniträdgården“ referent *I. Jahnsson*.

„Biträdenas i blomsterbutikerna söndagsvila“ referent *I. Jahnsson*.

„Vilka åtgärder kunna i hemmen vidtagas vid tuberkulos för att förebygga smittans spridning?“ referent *I. Jahnsson*.

„Vad gör butikbiträdeplatserna, trots deras låga löner mera eftersökta än andra liknande tjänster?“ referent *K. Boisman*.

„Sociala missförhållanden inom vissa kvinnoyrken“ referent *J. Markelin-Svensson*.

„Människans självansvar“ referent *J. af Forselles*.

„De unga franska flickorna“ referent *J. af Forselles*.

„Lektyr som bildningsmedel“ „ *F. Hult*.

„Livsmedelsbristen“ „ *K. Boisman*.

Sådana ha varit i gång inom Helsingfors-filialen från 1911 under ett par års tid under ledning av fru *Irene Jahnsson*, *Läse- och studiecirklar.* som under en termin avlöstes av frk *Bertha Tabelle*. Därvid ha genomgått arbeten av *Selma Lagerlöf*, *Strindberg*, *Almqvist*, *Ellen Key*, *Ibsen*, *Runeberg* och *Tavaststjerna*.

År 1916 bildades i Malm inom Helsing-filialen en läsecirkel av unga flickor, som fortfarande är i gång under ledning av fröknar *E. Eskolin*, *I. Jahn* och *T. Landtman*.

Även inom Sörnäs-filial har ett antal medlemmar år 1917 sammanslutit sig till en läse-cirkel ledd af frk *Granqvist*.

Ungdomsbib-
lioteket
„Urd“.

Detta bibliotek stiftades af Helsingfors-filialen på initiativ av fil. mag. *Naima Jacobson* och fröknar *Hanna Cederholm* och *Anna Cuist* år 1908 och har allt från sin begynnelse åtnjutit stora sympatier hos det uppväxande svenska släktet i Helsingfors. Dess volymantal stiger numera till 1,200; under år 1917 var boklånens antal 2,111 fördelade på 800 låntagare. Överbibliotekarie har hela tiden varit frk *A. Quist*, som därvid biträtts av en hel rad intresserade medlemmar, bland vilka bör främst nämnas frk *A. Andersén*.

Läserum i
Sörnäns.

Sörnas-filial öppnade år 1912 ett läserum, där tidningar och tidskrifter stå medlemmarna till buds. Läserummet har föreståtts efter varandra av fröknar *Hulda* och *Hjördis Edelman* och fru *Emilia Ekroth*.

Bibliotek i
Helsinge.

Helsinge-filialen erhöi under år 1917 av fru *E. Aschan* som gåva en boksamling, innehållande såväl skönlitterära som och arbeten av allvarligare slag. Härmed blev en grund lagd för ett eget bibliotek inom denna filial.

Sagoaftnar.

Icke mindre omtyckta än biblioteket „Urds“ boklån hos de unga, ha sagoaftnarna varit hos de yngsta. Igångsatta på initiativ av samma personer vilka väckte tanken på „Urds“ stiftande, hava de pågått alltsedan 1908 till och med 1916 och ha alltid kunnat räkna på en intresserad ungdomlig åhörarskara, så stor lokalen kunnat rymma. Under år 1917 indrogos sagoaftnarna på grund av osäkerheten och den knappa belysningen på stadens gator. Inalles ha 53 sagoaftnar egt rum. I det tacksamma värvet av sagoberätterska avlöste varandra följande personer: fru *A. Collan*, frk *E. Alexejeff*, fru *H. Eriksson*, fru *I. Jahnsson*, fröknar *Inga* och *Irene Lindholm*, *E. Mattson*, *A. Nordström*, *A. Nylund*, *Alina Pipping*, *W. Runeberg*, *S. Snellman*, *S. Ullner*, och fru *S. Thomasson*.

I sammanhang med sagoaftnarna förtjena Helsingfors-filialens julfester för barn ur svenska hem att ihågkommas.

Som uttryck för förbundets nationellt-kulturella strävanden böra vidare antecknas dess hembygdskvällar.

Hembygds-
kvällar.

Av dessa, för stärkande av svensk hembygds- och samhörighetskänsla anordnade festaftnar ha hittills tyvärr endast

tvenne egt rum: Ålandskvällen d. 13 nov. 1915 och Svenska-Nylands kväll d. 14 febr. 1916. Bägge blevo verkliga högtider av nationell stämning och lyftning. Vid den förra hölls festföredraget av frk *Olga Torkell*, vid den senare av frk *Hanna Hagbom*, bägge hängivna döttrar av det landskap de företrädde. Åländska och nyländska visor, sjungna i nationaldräkter, samt deklamation av lämpliga skaldestycken bidrogo till att skänka kvällarna deras rätta prägel.

Vid sidan av den kulturella verksamheten förtjänar det musikaliska livet inom förbundet att omnämnas.

På frk *Anna Jägerhorns* initiativ och under hennes intresserade medverkan bildades inom Helsingfors-filial år 1912 en sångkör, som sedan dess ej blott varit de aktivt däri medverkande till nöje och vederkvickelse utan därjämte i väsentlig grad höjt stämningen vid månadsmöten, samkväm och fester. Körens dirigenter ha efter varandra varit: herr *B. Holmström*, herr *G. Mariani*, frk *Greta Becker*, frk *Dagmar v. Nandelstadh* och, sedan hösttermin 1917, frk *Laura Fabritius*. Ord-förande i sångföreningen ha varit: frk *A. Jägerhorn*, fru *Irene Björklund* och frk *E. Hollmén*. Sångkör.

Inom Sörnäs-filial bildades en sångkör år 1915 under frk *Elli Pelkonens* ledning.

Även inom *Viborgs-filial* är en sångförening bildad.

Ej heller behovet av kroppskultur har förbundet lemnat obeaktat.

År 1915 väcktes inom Sörnäs-filialen förslaget att bilda en gymnastikklubb, som väckte livligt medhåll men tyvärr ej kunde förverkligas i brist på lämplig lokal. Tanken upptogs emellertid av Helsingfors-filialen och i februari 1916 vidtog Helsingfors-filialens gymnastikklubb med sin verksamhet i NyaSvenska samskolan under ledning av fröknar *Enckell*, *Montell*, *Backman* och *Björklund*. Numera har denna klubb, under namnet av „Svenska kvinnoförbundets gymnastikklubb“, ingått som medlem i Förbundet för fysisk fostran och fortsätter sina övningar i Svenska fruntimmersskolans gymnastiksal under frk *Thyra Montells* ledning. Gymnastik-
klubb.

Praktisk verksamhet.

De ledande krafterna inom förbundet voro från början medvetna om att en enbart ideell verksamhet icke bleve tillfylles, att de strävanden förbundet ville företräda måste befordras även på praktisk väg.

Arbets- och Platsförmedlingsbyrå. Det första steget på det praktiska arbetets område togs i och med öppnandet d. 15 jan. 1908 av en Arbets- och Platsförmedlingsbyrå, avsedd att betjäna svenska arbetsgivare och arbetssökande. Byråns första nitiska och synnerligen förtjänstfulla föreståndarinna blev frk *Ida Carling*; redan samma år såg hon sig dock tvungen att lämna platsen och efterträddes då av fru *Anna Bjön*, som intill denna dag med oförtrutet nit och god framgång sköter tjänsten.

Byrån lyckades från första stund vinna allmänhetens förtroende och dess anseende har under årens lopp ytterligare stadgats. Under det första arbetsåret anlätades den av 482 arbetsgivare och 497 tjänstsökande, medan antalet förmedlade platser var 219 med en sammanlagd månadslön av 5,040 fmk eller i medeltal 22,01. År 1917 stiger antalet arbetsgivare till 2,457 och tjänstsökande till 1,799, medan antalet förmedlade platser är 762 med en sammanlagd månadslön av 29,341 fmk eller i medeltal 38,01. Dessa siffror tala sitt tydliga språk, ej endast om byråns verksamhet, men även om lönernas, främst tjänarinnelönernas, stegring.

Yrkesstipendiefonden. Förbundets följande steg i praktisk riktning blev stiftandet år 1910 av en yrkesstipendiefond för kvinnor. Dess ändamål är att genom utdelande av stipendier befordra kvinnors yrkesmässiga utbildning i olika yrken och dymedelst motarbeta det olärda kvinnliga arbetets menliga inverkan på arbetsmarknaden i allmänhet och på kvinnornas löneförhållanden i synnerhet. Centralstyrelsens ordförande, frk *Annie Furuhjelm*, lade grundplåten till fonden genom att donera 1 aktie i Wasa bank. Tack vare senare tillkomna donationer stiger fonden numera till Fmk 6,838: 11.

Yrkesstipendiefondens stadgar utarbetades av frk *A. Furu-
ruhjelm* i samråd med yrkesinspektören frk *Vera Hjelt*, vars
på praktisk erfarenhet grundade råd hade sin dryga andel i
fondens tillkomst. Ett första årligt stipendium av fmk 150
anslogs ledigt år 1912 och tilldelades en ung kvinna för ut-
bildning i korgmakeri; 1916 anslogs åter ett årligt, denna
gång 200 fmk stort stipendium ledigt att ansökas och tillde-
lades en annan ung kvinna för utbildning i gravöryrket.

Utom de bägge ovannämnda verksamhetsgrenarna böra,
på tal om förbundets praktiska arbete, vissa planer omnä-
nas, vilka visserligen ej ännu hunnit till fullo förverkligas,
men på vilka rätt mycket förberedande arbete nedlagts.

En ur ekonomisk synpunkt rätt krävande plan, som emel-
lertid inom förbundet omfattas med största intresse, är grun-
dandet av en lanthushållningsskola för flickor i Helsing-
söcken. Uppkommen inom Helsing-filial och upptagen av Cen-
tralstyrelsen har denna plan framskridit så långt, att en par-
cell i ovannämnda socken, med en halvfärdig åbyggnad och
en del byggnadsmaterial, av förbundet inköpts. Köpet blev
möjligt tack vare en donation på 5,000 fmk av frk *A. Furu-
hjelm* och hennes samt frk *Ilma Sumelius* beredvillighet att
teckna borgen för ett större lån. Det är också i främsta rum-
met för att främja förverkligandet av denna plan förbundet
beslöt deltaga i ett stort kulturlotteri. En penningegåva till
förmån för den påtänkta skolan som Helsing-filial erhållit har
tillsvidara fonderats under namn „Annie Furu-hjelms fond“.

Så länge parcellen och dess åbyggnad ej tagas i anspråk
för sitt egentliga ändamål, utarrenderas en del av området för
odling, medan den provisoriskt inredda byggningen upplåtes
till sommarvila åt mindre bemedlade förbundsmedlemmar och
deras familjer, som det skedde 1917, eller för annat liknande
ändamål.

En annan mycket omhulad plan är åstadkommandet av
koloniträdgårdar i hufvudstadens omnejd. Redan 1914 upp-
togs frågan till behandling på Helsingfors-filialens initiativ.
Nyttan av dylika anläggningar för storstäders befolkning är

*Planerad
lanthushåll-
ningsskola
för flickor.*

*Koloniträd-
gårdsfrågan
och potatis-
odling.*

uppenbar och genom erfarenheten i andra länder till fullo bevisad. Centralstyrelsen tvekade ej heller att upptaga frågan på sitt program. En kommitté, gemensamt tillsatt av Centralstyrelsen och Helsingfors-filialen, fick i uppdrag att sätta sig i förbindelse med vederbörande myndigheter och ett reseanslag tilldelades frk *B. Tabelle* för att i Stockholm göra sig närmare bekant med koloniträdgårdars drift och organisation.

Världskrigets utbrott omöjliggjord efrk *Tabelle's* studieresa och den inlaga, som av kommittén inlämnades till stadens Socialnämnd och hos denna rönt ett i allo gynnsamt mottagande, nådde icke stadsfullmäktige eller hann åtminstone ej av dem upptagas till behandling. Det enda konkreta resultat av de vidtagna åtgärderna har tillsvidare varit, att Helsingfors-filialen för sommaren 1917 fick sig anvisat ett område av och indelat i lotter à för potatisodling. Så livligt visade sig intresset även för denna anspråkslösa form av koloniträdgårdssdrift vara, att efterfrågan på lotter översteg tillgången. Utsikt förefinnes att jämväl för sommaren 1918 få förfoga över samma område. Återstår hoppet att denna av kriget och livsmedelsbristen betingade potatisodling skall visa sig vara en om ock anspråkslös början till blomstrande och välsignelsebringande koloniträdgårdsanläggningar.

Kurser.

Inom filialerna ha under årens lopp anordnats kurser i följande ämnen: välläsning, bokföring, allmän sjukvård, hemmets sjukvård, späda barns vård, engelska språket, klädningssömnad, måttagning och mönsterritning, koklådans användning samt under de senaste d. v. s. krigsåren, kurser i sömnad av segelduksskor, i tillverkning av s. k. tallukkor samt i nödtidsmatlagning.

Syföreningar.

Till den praktiska verksamheten måste hänföras även de inom filialerna igångsatta syföreningarna.

Syföreningen inom Helsingfors-filial består allt sedan 1908. Mångahanda ha frukterna av dess arbete varit; den har i nämnvärd grad bidragit till antalet vinster vid det lotteri Centralstyrelsen föranstaltade år 1909 och vars resultat betydligt lät-

tade det unga förbundets dåvarande ekonomiska svårigheter; den har åstadkommit bazarer och andra försäljningar av sina arbeten till förmån för filialens verksamhet, den har utdelat avsevärda mängder klädesplagg åt barn ur fattiga svenska hem; den har, slutligen, kunnat åt sina mindre bemedlade medlemmar utdela anslag, avsedda att möjliggöra någon tids sommarvila på landet.

Teckniska ledarinnor för denna syförening ha varit: frk *Axa Lindholm*, som snart efterträdades av frk *Anna Holmström* numera biträdd av frk *Ellen Pettersson*. Syföreningens angelägenheter handhavas av frk *Bertha Tabelle* som ordf. frk *Constance Hedman* som v. ordf. och fru *O. Rindell* som kassör.

Inom Sörnäs-filial har en syförening varit i verksamhet från och med 1913; dessutom har där, på initiativ av frk *I. Sumelius* en mödrasyförening, som arbetar under yrkes-skicklig ledning, igångsatts år 1915. Också denna filials syförening har föranstaltat bazarer och dessutom deltagit i Helsingfors-filialens bazar d. 19 okt. 1915 och i dess julförsäljning 1916.

Även inom förbundets filial i Viborg arbetar redan en syförening.

Samarbete med andra organisationer.

Under sin 10 åriga tillvaro har Sv. Kvinnoförbundet varit i tillfälle att på åtskilliga sätt träda i samverkan med andra sammanslutningar såväl inom som utom det egna landet. Detta samarbete har varit dels ett fortgående sådant dels ett av mera tillfällig art.

Inom landet har samarbetet gestaltat sig på ett mera bestående sätt med en del kvinnoorganisationer. Sålunda har Sv. kvinnoförbundet sammanslutit sig med kvinno-saksförbundet Unionen och den ungfinska föreningen Suomalainen Nais-

liitto till en s. k. National federation för Finland för att som sådan ansluta sig till den stora Internationella rösträttsalliansen (I. W. S. A.); en kommitté, benämnd Internationella rösträttskommittén och sammanfatt av representanter för de tre föreningarna sköter om beröringen med I. W. S. A.'s högkvarter i London. Sv. kvinnoförbundet företrädes i kommittén av: frk A. Furuhielm, fru E. Saltzman och fru N. Topelius.

Av ungefär liknande art är samarbetet mellan Sv. kvinnoförbundet, Finsk kvinnoförening, Kvinnoaksförbundet Unionen och Suomalainen Naisliitto, i det dessa fyra organisationer deltaga i de Nordiska kvinnornas samarbete; för ändamålet är en gemensam Nordisk kvinnoakskommitté tillsatt, i vilket från förbundets sida ingå som medlemmar: frk A. Furuhielm, dr. J. af Forselles, fru N. Topelius samt fru F. Hult och frk B. Tabelle.

Slutligen ingick förbundet, genom beslut fattat d. 13 maj 1917, i Finlands kvinnors nationalförbund, som här i landet representerar Internationella Kvinnoförbundet (I. C. W.) på samma sätt National federationen representerar Internationella Rösträttsalliansen.

Sv. Kvinnoförbundet är vidare representerat inom Kvinnoorganisationernas provianteringskommitté av dr. J. af Forselles, i Kvinnoorganisationernas permanenta sedlighetskommitté av fruor J. Stadius och I. Stenius samt i samma organisationers nödhjäpskommitté av fru K. Boisman, frk B. Tabelle och fru A. Grönvik.

En mindre fast organiserad, men på gott samförstånd grundad och av solidaritetskänsla präglad samverkan har ägt och äger fortfarande rum mellan förbundets filialer och svenska föreningar överhuvudtaget. Filialerna i Helsingfors och dess omnejd stå sålunda i vänskaplig beröring och tidtals, t. ex. vid valtillfällen, i samarbete med föreningen „Arbetets vänner“ och dess filialer, likaså med nykterhetsföreningen „Balder“, med Nylands svenska ungdomsförbund och med Svenska ungdomsklubben; inom Svenska

ungdomsföreningar Centralutskott är förbundets Helsingfors-filial representerad.

I Tammerfors har den nybildade filialen genast från början inlett ett livligt samarbete med stadens finska kvinnoorganisationer och har denna samverkan redan att uppvisa goda resultat; med de svenska föreningarna står filialen tydligen i nära beröring, vilket framgår redan därav, att den erhållit lokal i det „Svenska hemmet“, som stiftades ungefär samtidigt med filialen

I Viborgs-filials första årsberättelse talas visserligen ej om aktivt samarbete med andra organisationer, men filialen har sin samlingsplats i „Svenska arbetets vänner“ i Viborg lokal, vilket ju tyder på gott samförstånd med denna förening.

I kvinnornas stora sedlighetsmöte i Helsingfors d. 10—12 jan. 1917 deltog förbundet genom att utse en del medlemmar i mötets ledning samt genom ombud vid själva mötet.

Om samarbetet med organisationer utom landet är följande att anteckna:

År 1910 beslöt förbundets Centralstyrelse söka anslutning till den Internationella Rösträttsalliansen (I. W. S. A.) och blev däri intagen 1911. Till följd härav kunde förbundet sända ombud till Alliansens kongress i Stockholm sommaren 1911, och likaså till dess kongress i Budapest år 1913. Ett föreningsband mellan Svenska kvinnoförbundet och Internationella rösträttsalliansen bildar även den omständigheten, att förbundets uppburna och högt värderade ordförande, frk Annie Furuhjelm, i egenskap av andra vicepresident tillhör Alliansens presidium;

År 1917 anslöt sig Sv. kvinnoförbundet till det Internationella kvinnoförbundet (I. C. W.) genom att ingå i dess härvarande nationalförbund (se ovan); något egentligt samarbete eller direkt beröring med denna organisations centralledning har dock, på grund av rådande förhållanden, ännu icke ägt rum. Frk Annie Furuhjelm och frk Ilma Sumelius företrädde förbundet i nationalförbundets verkställande kommitté.

*Nordiskt
samarbete.*

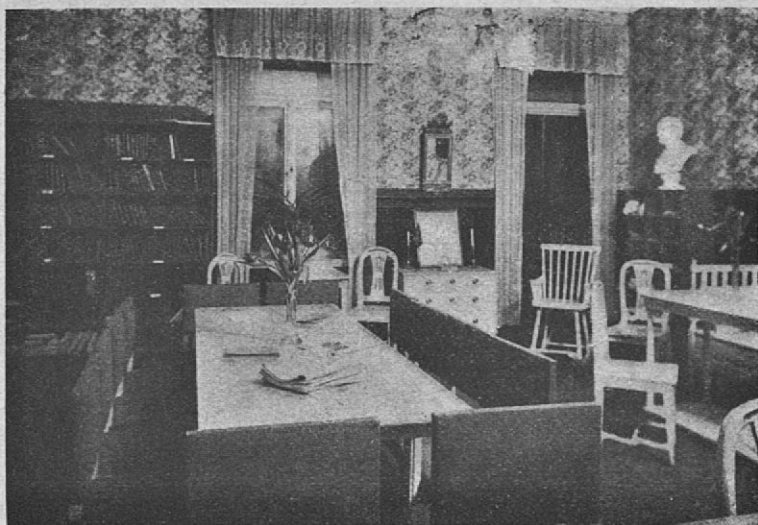
I de nordiska kvinnornas samarbete har förbundet tagit del: 1) vid Nordiska kvinnosaksmötet i Köpenhamn d. 10—12 juni 1914, där förbundet var företrätt av dr. *J. af Forselles* och fru *N. Topelius*, varjämte frk *A. Furu-hjelm* bevistade mötet i egenskap av inbjuden representant för I. W. S. A., samt 2) vid Nordiska kvinnosakskonferensen i Stockholm d. 10—11 nov. 1916 där förbundet representerades av sin ordf. frk *A. Furu-hjelm*. Redan vid mötet i Köpenhamn framfördes av de finska delegerade en inbjudan att avhålla nästa nordiska kvinnomötet i Helsingfors om våren 1918; tyvärr tvang kriget och övriga förhållanden att uppskjuta det med så mycken glädje emotsedda förverkligandet av denna plan på obestämd tid.

Allt sedan sitt stiftande har förbundet stått i livlig samverkan med föreningen „*Vaksamhet*“ i Sverige sålunda, att sistnämnda förenings sekreterare i Stockholm, frk *Clara Wahlström*, av förbundets sekreterare erhöi upplysningar angående tjänster, som i Finland erbjödos åt svenska kvinnor. Under kriget, som ställer mångahanda hinder i vägen för överflyttningar och som gör vårt land föga lockande för svenskorna, har detta samarbete avstannat.

„Eget hem“.

Det första året av sin tillvaro och ända till 1 juni 1909 voro Sv. kvinnoförbundets Centralstyrelse och dess nybildade filial husvilla och fingo samlas i för tillfället hyrda lokaler. Men redan från och med ovannämnt datum såg sig Helsingfors-filialen i stånd att hyra en egen lokal, Mikaelsgat. 1, där även Centralstyrelsen fick sin hemvist och där såväl förbundets Arbets- och Platsförmedlingsbyrå som och Ungdomsbiblioteket „Urd“ inrymdes. Längre tillfredsställde dock denna lokal ej de jämnt växande anspråken och åter var det samma filial

som sörjde för hem och hörd. Från d. 1 juni 1911 hyrdes nämligen den synnerligen lämpligt belägna lokalen Alexandersgat. 48, som för fem år framåt blev för förbundsmedlemmar-
nas växande skara en trivsam samlingsplats så till arbete som till nöjsam samvaro. Såväl Arbets- och Platsförmedlingsbyrån som „Urd“ fingo plats under samma tak. Därjämte uthyrdes lokalen åt föreningar och enskilda sällskap, dels att begagnas viss dag i veckan året om, dels för tillfälliga möten, fester,

Från lokalen L. Robertsgat. 16.

bazarer o. a. d., ja t. o. m. för kyrkliga förrättningar, i det härvarande engelska församling där höll sina gudstjänster.

Endast tvunget, genom gårdens övergång till annan egare, lämnade filialen och därmed förbundet detta omtyckta hem för att skapa sig ett nytt i gården Lilla Robertsgat. 16, dit en stor del av dess hyresgäster följde med och där förbundets 10 års-fest var avsedd att firas. Tyvärr är ett nytt uppbrott förestående, emedan det bolag, som äger gården, är i behov

av lokalen för egna ändamål. Detta missöde ger nytt liv åt längtan efter fast bosättning i egen gård, en längtan som allmänt hyses inom förbundet och som redan fått ett konkret uttryck i en av Helsingfors-filialen stiftad, om och blygsam, byggnadsfond, medan Sörnäs-filialen, såsom tidigare nämnts för sin del redan förverkligat tanken på eget hem.

I sammanhang med lokalfrågan må nämnas, att förbun-

En syföreningskväll.

dets medlemsantal, som varit i ständig tillväxt, numera stiger till omkring 1,158.

Av detta antal belöper sig på Helsingfors-filial 514, på Sörnäs-filial 225, på Helsing-filial 73, på Viborgs-filial 245 och på Tammerfors-filial 101 medlemmar.

Men om medlemsantalet å ena sidan allt mera vuxit, så har förbundet å andra sidan att begråta förlusten av mången intresserad och verksam medlem, som skattat åt förgängelsen.

*Dödens
skörd*

Tyvärr är det endast Helsingfors-filialen som i sina årsberättelser regelbundet redogjort för dödens skörd inom dess

leder. Med saknad och vemod ihågkommas där följande under årens lopp avlidna förbundsmedlemmar:

- 1908—1910 fru *Erika Andersson*,
 frk *Emma Gisiko*,
 fru *Mimmi Snell*, medlem i filialens styrelse,
 „ *Alina Wallenius*,
 1911 frk *Ida Carling*, Arbets- och Platsförmedlings-
 byråns första föreståndarinna,
 frk *Gertrud Brunou*,
 1914 „ *Ina Sandman*,
 „ *Magda Rasmussen*,
 fru *Malin Wahlfelt*,
 1915 frk *Ella Hollo*,
 1916 fru *Luisse Ahlqvist*.
 „ *Elise Hyrkstedt*,
 „ *Lina Runeberg*,
 „ *Rosa Wägrynen*.

Gåvor.

Envar som befattat sig, om än så litet, med föreningsverksamhet i vårt samhälle skall utan vidare förstå att Svenska kvinnoförbundet under sin tioåriga verksamhet ej kunnat undgå ekonomiska svårigheter. Försiktig hushållning samt medlemmars och utom förbundet stående gynnares frikostighet har dock jämnat vägen och det är med varm tacksamhet förbundet mottagit de större och smärre penningedonationer och andra gåvor, vilka finnas antecknade i årsberättelserna.

Här må blott nämnas, att de under åren influatna penninggåvorna, varierande mellan 5,000 och 10 fmk, sammanlagt belöpa sig till Fmk 27,776, häri inbegripen förbundets andel i de av Stadsfullmäktige i Helsingfors åt Svenska Ungdomsföreningars centralförbund beviljade anslagen. De donerade

medlen fördela sig på följande sätt på förbundets olika verksamhetsgrenar och på dess filialer:

Centralstyrelsens kassa	919 Fmk
Byggnadsfonden	5,493 „
Yrkesstipendiefonden	7,625 „
Lanthushållningsskola för flickor	5,000 „
Helsingfors-filial	4,110 „
Helsing-filial	500 „
Sörnäs-filial	4,129 „
<hr/>	
Summa	27,776 Fmk

Förmodligen ha även de bägge yngsta filialerna i Viborg och Tammerfors rönt uppmuntran å sina orter i form av penninge- och annat understöd, men i deras årsberättelser saknas exakta uppgifter därom.

Fester.

Skildringen av förbundets tillvaro och av livet inom dess filialer vore ofullständig om man ville med tystnad förbigå alla för förbundets medlemmar minnesvärda festliga tillfällen.

Inom filialerna har Svenska dagen regelbundet firats, än samfällt med föreningarna Arbetets vänner eller Balder, än inom egen krets. Julfester ha föranstaltats såväl av Helsingfors- som av Sörnäs-filial, medan Helsing-filial regelbundet bjudit de två förstnämnda på vårfester. Även inom de båda nytillkomna filialerna i Tammerfors och Viborg har Svenska dagen firats.

En högtidlighet av större omfång var invigningen av förbundets lokal Alexandersg. 48, till vilken representanter för ett antal svenska föreningar och vissa kvinnoorganisationer voro inbjudna.

Minnesvärd framom andra är festen d. 12 febr. 1912, då förbundet hade lyckan i sitt hem och i sin mitt få välkomna nordens frejdade författarinna, *Selma Lagerlöf*, och bringa henne en enkel men ur hjärtat kommande hyllning i tal och sång, samt höra henne själv, på sitt dämpade, behärskade sätt uppläsa en av sina mästerliga berättelser.

En helt annan karaktär hade festen i november 1913 för den livfulla ungerska journalisten och rösträttskämpen *Rosika Schwimmer*, som då gästade Finland och här höll föredrag. Hennes hjärtevarma förståelse för våra strävanden, hennes sprudlande kvickhet och modiga framtidssyn tillvunno henne sympatier och gjorde hennes besök till en glad och upprykande episod.

Den 4 jan. 1914 föranstaltade Helsingfors-filial en fest till Leo Mechelins minne, vid vilken den ädle fosterlandsvännens livsgärning, med särskilt beaktande av vad han som lagstiftare verkat för vårt lands kvinnor, med värme skildrades av frk A. *Furuhjelm*.

I november 1917 ägde slutligen i förbundets lokal en festlighet i anledning av Reformationsjubileet rum. Festföredraget hölls av rektor B. *Estlander*.

I samband med festerna är måhända rätta stället att omnämna vårt förbundsmärke, som vid högtidliga tillfällen pryder varje medlems bröst. Det stiftades på initiativ av Helsingfors-filialen år 1913 och består av en prydlig kråsnål med förbundets initialer i guld på rött emaljbottnen, omgivna av en krans till ked slutna länkar likaså i guld.

*Förbunds-
märke.*

Skildringen av Svenska kvinnoförbundets första, tilländalupna tioårs period är härmed avslutad, men icke så förbundets arbete och, får man hoppas, dess vidare utgrening och tillväxt. De intressen, strävanden och behov, i vilka förbundet haft sitt upphov, fortbestå alla och ställa alltjämt nya och alltjämt växande krav på envar av oss. Inom kort måste kvinnorna taga itu med nya kommunala plikter och lära sig utnyttja nya rättigheter; som medborgarinnor kunna de ej ställa sig utanför vår ödesdigra sociala kamp och som medlemmar av den beträngda svenska stammen få de ej undandraga sig medverkan i dess nationella självförsvar.

Men för att gå i land med de nya plikterna och kunna stå fast och upprätt i kamp och försvar bör lösen vara — sammanslutning, sammanhållning!

Utdrag ur Svenska Kvinnoförbundets räkenskaper för år 1917.

Inkomster:

Saldo från år 1916	909: 07	
Vinst från Platsförmedlingsbyrån	1,800: —	
Inskrivningsavgifter	63: —	
Hyra för hembygdsprogram & skioptikon-		
bilder	10: —	
Försålda böcker & postkort	6: 80	
„Vårt Julblad“ för 1916	1,427: 75	
Räntor	28: 15	3,335: 70
	<u>Summa Fmk</u>	<u>4,244: 77</u>

Utgifter:

Årsmötet	60: —	
Tryckning av årsberättelsen	150: —	
Stadgar	50: —	
Annonser	130: 64	
Internationella rösträttskommittén	25: —	
Nordiska kvinnosakskommittén	25: —	
Medlemsavgift till bostadskongressen	20: —	
Lantdagsvalen	469: 30	
„Vårt julblad“ 1916	1,400: —	
Gåvor	105: —	
Diverse omkostnader	157: 28	2,592: 22
Saldo:		
På Sparkasseräkning i Privatbanken	1,046: 76	
Kontant i kassan	605: 79	1,652: 55
	<u>Summa Fmk</u>	<u>4,244: 77</u>

Reservfonden.*Inkomster:*

Saldo från år 1916	1,432: 51	
5 ⁰ / ₁₀₀ av inkomsten vid julförsäljningen	86: 75	
Räntor minus krigsskatt	57: 89	144: 64
	<u>Summa Fmk</u>	<u>1,577: 15</u>

*Utgifter:***Saldo:**

På Sparkasseräkning i Helsingfors Aktiebank	1,577: 15	
	<u>Summa Fmk</u>	<u>1,577: 15</u>

Yrkesstipendiefonden.*Inkomster:*

Saldo från år 1916	7,703: 98	
Gåvor till fonden	1,178: 53	
Räntor minus krigsskatt	269: 60	
Försåld teckningsrätt till Wasa banks aktie	24: —	1,472: 13
	<u>Summa Fmk</u>	<u>9,176: 11</u>

Utgifter:

Stipendier	198: —	
----------------------	--------	--

Saldo:

En aktie i Wasa Aktiebank	1,300: —	
På Sparkasseräkning i Helsingfors Aktie- bank	5,315: 69	
Lån åt Helsingfors-filialen	2,338: —	
Kontant i kassan.	24: 42	8,978: 11
	<u>Summa Fmk</u>	<u>9,176: 11</u>

Fonden för en lantushållningsskola för flickor i Helsing.

Inkomster:

Gåvor	5,000: —	
Lån	23,002: 25	
Räntor	72: 05	28,074: 30
	<u>Summa Fmk</u>	<u>28,074: 30</u>

Utgifter:

Inköp av parcell i Helsing	24,945: 60	
Grävning av brunn	1,318: 50	
Brandförsäkring	125: —	
Omkostnader för Sommarhemmet	1,498: 95	27,888: 05
Saldo:		
På Sparkasseräkning i Lantmannabanken	72: 05	
Kontant i kassan	114: 20	186: 25
	<u>Summa Fmk</u>	<u>28,074: 30</u>

Arbets- och Platsförmedlingsbyrån.

Inkomster:

Saldo från 1916		449: 54
Avgifter för förmedling	6,578: 60	
Diverse inkomster	247: 37	
Ränta	18: 87	6,844: 84
	<u>Summa Fmk</u>	<u>7,294: 38</u>

Utgifter:

Hyra för byrån	1,200: —	
Annonser	607: 06	
Avlöningar	3,018: 53	
Telefon & lyse	185: 50	
Kommunala & Kyrkoutskylder	22: 60	
Diverse utgifter	307: 70	
Till Centralstyrelsen	1,800: —	7,141: 39
Saldo till 1918		152: 99
	<u>Summa Fmk</u>	<u>7,294: 38</u>

Revisionsberättelse.

Undertecknade hava vid denna dag verkställd granskning av Svenska kvinnoförbundets Centralstyrelses och dess Platsförmedlingsbyrås räkenskaper för tiden från den 1:sta Januari 1917 till utgången av samma år funnit dem i allo riktiga, varför vi tillstyrka att full ansvarsfrihet lämnas styrelsen och dess kassaförvaltare under ifrågavarande räkenskapsår.

Helsingfors den 22 Februari 1918.

Agnes Baeckman.

Anna Andersen.

Svenska Kvinnoförbundets Helsingfors filials kassaställning den 31 december 1917.

Inkomster:

Saldo från 1916:

Kontant i kassan	95: 62	
På Privatbanken	3,068: 18	
På Helsingfors Sparbank	751: 76	
Byggnadsfonden	2,353: 40	6,268: 96
Gåvor	1,000: —	
Hyror	8,879: 67	
Medlemsavgifter	548: —	
Inkomst av serveringen	2,750: 23	
Försålda arbeten	2,533: 80	
Räntor	155: 38	

Byggnadsfonden:

Gåvor	3,193: 75	
Från julförsäljningen	529: 25	
Räntor	170: 31	3,893: 31
		<u>Summa Fmk 26,029: 35</u>

Utgifter:

Hyra	6,883: 83	
Annonser o. tidningsprenumeration	238: 70	
Valkostnader	231: 50	
Telefon	91: —	
Gas & elektrisk belysning	346: 46	
Kurser	284: —	
Ved	892: 80	
Diverse omkostnader	563: 20	2,647: 66
Inventarier	729: 50	
Arbetsstillbehör för syföreningen	627: 05	
Löner etc.	1,456: 02	
Byggnadsfondens andel i julförsäljningen	529: 35	
		Transport 12,873: 41

	Transport	12,873: 41	
Centralstyrelsen:			
Avbetalt å skulden	200: —		
Ränta å skulden	101: 52		
5 % av inkomsten vid julförsäljningen	86: 75	388: 27	
Behållning till 1918:			
Kontant i kassan	45: 64		
På Privatbanken	5,386: 52		
På Helsingfors Sparbank	1,088: 80		
Byggnadsfonden	6,246: 71	12,767: 67	
Summa Fmk		26,029: 35	

Ungdomsbiblioteket „Urd“.

Kassaställningen den 31 december 1917.

Inkomster:

Saldo	168: 82		
Influtit genom utlåning	138: —		
Ränta å sparkassebok	3: 25	310: 07	
Summa Fmk		310: 07	

Utgifter:

Diverse utgifter	44: 60		
Sparkassebok	243: 25		
Kontant	22: 22	265: 47	
Summa Fmk		310: 07	

Utsedda att granska Svenska Kvinnoförbundets Helsingfors filials räkenskaper för år 1917, hava vi vid fullgörandet av detta uppdrag funnit att böckerna blivit med omsorg och noggrannhet förda, vilket vi härmed hava nöjet intyga.

Helsingfors, den 24 januari 1918.

Agnes Andersson.

Alma Lindh.

Utdrag ur Helsing-filialens räkenskaper för år 1917.

Inkomster:

Saldo från år 1916:		
Å Sparkasseräkning	567: 47	
Kontant i kassan	24: 81	592: 28
Medlemsavgifter		22: 50
Inkomst från möten, fester m. m.		125: 41
Ränta å sparkasseräkning		32: 27
	<u>Summa Fmk</u>	<u>772: 46</u>

Utgifter:

För föredrag o. kurser		40: 75
För syföreningen		145: 10
Diverse		10: 25
Saldo:		
Å Sparkasseräkning	499: 65	
Kontant i kassan	76: 71	576: 36
	<u>Summa Fmk</u>	<u>772: 46</u>

Annie Furuhjelms fond.

Inkomster:

Saldo		503: 12
Ränta		19: 29
	<u>Summa Fmk</u>	<u>522: 41</u>

Utgifter:

Saldo		522: 41
	<u>Summa Fmk</u>	<u>522: 41</u>

Räkenskaperna för Sv. Kvinnoförbundets Helsing-filial för år 1917 hava av undertecknade granskats och hava vi funnit allt i behörigt skick.

Helsing d. 23 febr. 1918.

A. Strömmer.

M. Löfgrén.

Utdrag ur Sörnäs-filialens räkenskaper för år 1917.

Inkomster:

Saldo från 1916.	657: 57
Genom basaren	615: 20
Gåvor till julfesten	452: 75
Arbetets Vänner och Kvinnoförbundets gemensamma konto	165: 05
Medlemsavgifter	34: —
Diverse inkomster	58: 25
Lån från Nylands bank	5,000: —
	Summa Fmk 6,982: 82

Utgifter:

Annons räkning	101: 25
Hyra	527: 50
Stockmanns räkning	238: 20
Utgifter för julfesten	322: 30
Diverse utgifter	224: 05
Aktier i A. B. Svenska Gården i Sörnäs	5,000: —
	6,413: 30
Å sparkasseräkning	511: 46
Kontant i kassan	58: 06
	Summa Fmk 6,982: 82

Utsedda att granska Sv. Kvinnoförbundets Sörnäs-filials räkenskaper för år 1917, hava vi utfört detta uppdrag och funnit räkenskaperna i allo riktiga, intygas.

Helsingfors d. 21 febr. 1918.

Alvina Ådahl.

Anna Andersen.

Pris 2 mk

